

OGLAŠAJTE V
NAJSTAREJŠEMU
SLOVENSKEMU
DNEVNIKU V OHIO
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

EN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE OLDEST
SLOVENE DAILY
IN OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXI. — LETO XXXI.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), NOVEMBER 8, 1948.

STEVILKA (NUMBER) 218

Domače vesti

Poroka

V soboto sta se poročila v cerkvi Our Lady of Perpetual Help Miss Mary E. Vidmar in Mr. Stanley Pluth. Nevesta je hči poznane družine Mr. in Mrs. James Vidmar iz 19605 Arrowhead Ave. ter je zaposlena v slovenski posojilnici St. Clair Savings & Loan Co., ženin je pa sin poznane družine Mr. in Mrs. Anton Pluth, 21101 Reher Ave. Poročna slavnost se je vršila zvečer v Slov. društ. dočelnega osebja, imeli glavne mu na Reher Ave. Glademu paru čestitamo in mu želimo vse najboljše v zakonskem življenju!

Ropar odvzel duhovnikoma \$6

Včeraj je neznan lopov v cerkvi Sv. Štefana na zapadni strani mesta oropal dva duhovnika za skupno \$6. Najprej je pokleknil pred spovednico očeta Ehrbarja, mu pokazal revolver in zahteval denar. Duhovnik mu je izročil tri dolarje. Isto je ponovil pred drugo spovednico, kjer je zopet dobil tri dolarje. Oba oropana duhovnika sta ostala v spovednici eno uro predno sta poklicala policijo.

Najdeni ključi

V Slov. društvem domu na Reher Ave. se je našlo šop ključev, katere dobi lastnik naj bi se zglasil pri oskrbniku.

Preselitev

Mr. in Mrs. Joe Trebec, ki vodita mesnico na 1423 E. 55 St., sta se pretekli teden preselila iz stanovanj na E. 61 St. v svojo hišo na 18039 Neff Rd. Njiju telefonska številka je KE 1965.

Uspešni koncert Glasbene Matice

Včeraj je Glasbena Matica pod vodstvom pevovodje g. Ivana Zorman priredila jesenski koncert, ki je v vseh ozirih bil zelo uspešen.

Za velik uspeh koncerta, ki je za našo javnost bil pravi umetniški doživljaj, gre v prvi vrsti našim pevovodji g. Zormanu, ki je čeprav z izbornimi, toda številčno omejenimi pevskimi močmi Glasbene Matice preskrbel, da je na sporedu bilo tudi večje število odlomkov iz klasičnih skladb Rossinija, Bizeta, Donizettija, Straussa itd. G. Zorman je prav pri izbiri teh težkih skladb dokazal, da se v natančno preračunanih tehničnih mejah in vztrajno voljo lahko premaga vse težave in nudi naši javnosti tudi koncerte z visoko umetniško kvaliteto.

Poleg odlomkov iz oper in operet klasičnih skladateljev je bilo na sporedu tudi več domačih slovenskih skladateljev.

Mešani zbor Glasbene Matice je še vedno eden naših najboljših. Solistinje in solisti so tudi vsi želi zasluženi aplavz, kakor tudi prijanistinja Vera Milavec-Slejško, ki je podala Chopinov "Scherzo" in "Ritual Fire Dance" od De Falla. Žal, da naša javnost nima več prilike, radi odsotnosti Frank Pluta, slišati tudi nekdanji sloviti kvartet. Naši Slovenci še vedno vpoštevajo kulturna in glasbena prizadevanja naših številnih dramskih in pevskih društev. To se je pokazalo tudi včeraj, ko je veliko število posetnikov nagradilo s toplim ploskanjem vse člane Glasbene Matice, ki so nam priredili ta res lep in umetniško izvajen koncert.

Nove vojne ne bo, je rekel maršal Timošenko na proslavi 31-letnice ruske revolucije

MOSKVA, 7. nov.—Sovjetski maršal S. K. Timošenko je danes pozval armado, naj ostane v popolni vojaški pripravljenosti, čeprav naraščajoče sile miru ne bodo dovolile, da bi prišlo do nove vojne.

Sovjetski vojni heroj je govoril na moskovskem Rdečem trgu ob priliki proslave 31-letnice ruske revolucije. V zvezi s proslavo je bila prirejena močna parada sovjetske oborožene sile, katero so motrili najvišji vojaški in politični voditelji, kakor tudi mnogi zunanji predstavniki.

Med ostalim sta proslavi prisostvala zunanji minister Vjačeslav Molotov in minister oboroženih sil maršal Nikolaj Bulganin. Stalin je bil odsoten, ker se verjetno nahaja na počitnicah.

Po paradi je maršal Timošenko govoril z Leninovega mauzoleja. V svojem govoru je med ostalim rekel, da hočejo vojni hujskači sprožiti novo vojno, da pa so njihovi poskusi že vnaprej obsojeni na neuspeh.

Skoro isto je povedal tudi vojni minister Nikolaj Bulganin v svojem dnevnem ukazu armadi. Rekel je, da se sovjetski mirroljubni politiki zoperstavljajo nekateri krogi v Angliji in Zedinjenih državah.

Napisov proti ameriškemu imperializmu ni bilo

Čeprav sta Timošenko in Bulganin napadla politiko zapadnih sil, se je letos opazilo odsotnost napisov in gesel proti ameriški in angleški politiki, ki so v prejšnjih proslavah imeli vedno vidno mesto. Zunanji opazovalci pa sodijo, da letošnja proslava ni bila nič večja in veličastnejša od lanske. Edina razlika je bila bolj veliki poudarek sovjetskega letalstva. Nad Moskvo so krožila letala različnih vrst, od štirimotornih bombnikov do modernih "jet" letal.

Moskovske "Izvestije" pa so priobčile pozdravne telegrame in čestitke voditeljev več držav, med njimi tudi čestitke kitajskega diktatorja Čiang Kajšeka, indijskega premierja Nehru-a, izraelskega premierja Davida Ben-Guriona itd.

Proslave 31-obletnice ruske revolucije so se udeležili tudi predstavniki Zedinjenih držav in sicer ambasador Walter Bedell Smith, major gen. John O'Daniel, admiral Leslie Stevens in brigadni general Russell Randall.

Wallace na proslavi revolucije v Washingtonu

WASHINGTON, 7. nov.—Zastopnik državnega tajnika Robert A. Lovett in bivši podpredsednik Zedinjenih držav Henry A. Wallace sta bila prisotna na velikem sprejemu, ki ga je v proslavo 31-letnice sovjetske revolucije priredila sovjetska ambasada v Washingtonu.

Lovett je skupaj s soprogom uradno zastopal odsotnega državnega tajnika George-a C. Marshalla.

Kot v prejšnjih letih, so tudi letos Zedinjene države poslane uradne čestitke sovjetskemu ljudstvu.

Molotov o rezultatih volitev v Zed. državah

MOSKVA, 6. nov.—Sovjetski zunanji minister Vjačeslav

Z.N. pripravljajo osnutek Čarterja o človeških pravicah

PARIZ, 6. nov.—Organizacija Združenih narodov pripravlja prvi svetovni Čarter o človeških pravicah.

Osnutek pripravlja Socialni odbor, kateremu načeluje libanonski delegat dr. Charles Malik. Ameriška delegatinja Mrs. Roosevelt je podala prve predloge za deklaracijo o pravicah človeka.

Po dolgih diskusijah je bilo dosti predlogov sprejetih, dosti pa tudi zavrnjenih.

V osnutku se nahajajo predlogi, ki temeljijo na idejah komunizma, kakor tudi predlogi, ki temeljijo na principih tako zvanih orijentalnih ali pa zapadnih demokracij.

Doslej so bile odobrene sledeče točke:

Vsa človeška bitja so rojena svobodna in enakopravna v dostojanstvu in človeških pravicah.

Vsak je upravičen na vse pravice in svobode brez kakršnih koli razločkov.

Suženstvo in trgovina s sužnji je prepovedana v kakršni koli obliki.

Vsi so pred zakonom enakovrni.

Vsak ima pravico, da v ostalih državah poišče in uživa zavetje pred preganjanjem.

Sovjetski predlog glede razporok zavržen

Sovjetski delegat Aleksej Pavlov je predlagal, da Združeni narodi formalno priznajo razporoko. Napadel je razporočne zakone v Zedinjenih državah, ki da so "neenakopravni in nepravični."

Pavlov je hotel svoj predlog vključiti v 14. Člen Deklaracije o pravicah človeka. Predlog se glasi:

"Moški in ženske uživajo enake pravice tako v zakonu kot po ločitvi."

Delegati držav, ki so katoliške, pa so se predlogu za enakopravnost žensk tako v zakonu kot po ločitvi zoperstavili in ne želijo, da se v deklaraciji omenja razporoko.

Mirovna pogajanja med Židi in Arabci

Iz židovskih virov v Tel Avivu sporočajo, da so v teku pogajanja za ureditev spora med Židi in Arabci. Pravijo, da se mirovna pogajanja vršijo med predstavniki izraelske in egipčanske vlade nekje v južni Palestini.

Poročilo o mirovnih pogajanjih je bilo objavljeno 24 uri po objavi vesti v kairskih časopisih, da je transjordanjski kralj Abdullah svetoval sklenitev separatne mirovne pogodbe med Transjordanijo in Izraelom.

Obveščeni krogi v Parizu pa pravijo, da je načelnik mirovne komisije Združenih narodov brigadni gen. William E. Riley svetoval predstavnikom Sirije, Libanona, Egipta in Iraka, naj sklenejo z Izraelom mir, ker da je "njihov vojaški položaj v Palestini brezupen."

Izraelski zunanji minister Moše Šertok je danes z letalom dospel v Pariz. Izjavil je, da je prišel več radi mirovnih pogajanj, kot pa radi debat v Varnostnem svetu glede vprašanja Palestine.

Amerika se je prenehala razoroževati, je izjavil ameriški delegat pri Z.N.

Blazneš ubil 7 oseb, 4 ranil

CHESTER, Pa., 6. nov.—Neki blazneš je danes ubil sedem oseb, štiri pa ranil v divjem streljanju, ki se je končalo z njegovim samomorom.

Blazneš, 38 let star Melvin Collins, je najprej ustavil avto v eni glavnih ulic mesta, skočil na pločnik in brez svarila na mestu ustrelil detektiva Freda Casina. V očitnem poskusu, da bi zbežal, je blazneš zdiral po ulici in streljal, dokler ni prišel do poslopja, v katerem je živel. Tu se je zabarikadiriral v svojo sobo in streljal na policijo, ki je prihitela oborožena s strojnimi in solznimi bombami.

Ko je končno policija po daljšem streljanju vdrla v sobo, je našla morilca mrtvega. Življenje si je vzel sam.

Najtežje je ranjena neka žena, katero je blazneš zadell v čelo.

Kitajski komunisti napadajo Ameriko

SAN FRANCISCO, 6. nov.—Radio postaja kitajskih komunistov je danes poudarila enotnost kitajskega in sovjetskega ljudstva in trpko napadla ameriško politiko.

Oddaja se je začela s čestitkami, ki sta jih predsednik Ljudske vlade Mao Tse Tung in vrhovni poveljnik Ljudske (komunistične) armade Chu Teh poslala sovjetskemu premierju Stalinu ob priliki proslave 31-letnice sovjetske revolucije.

"Pozdravljamo stalno jačjenje Sovjetske zveze, trdnjave svetovnega mira, ter tesno sodelovanje med ljudstvi Kitajske in Sovjetske zveze," je med ostalim rečeno v čestitki.

Radio postaja je potem objavila besedilo članka, ki ga je za glasilo Kominforme spisal komunistični voditelj Mao. Prvi del tega članka se nanaša na načrte za zavzetje cele Kitajske, drugi del pa vsebuje napade na Zedinjene države.

"Združeni revolucionarni svet,

kateroga vodi Sovjetska zveza, je porazil fašistično Nemčijo, Italijo in Japonsko," piše Mao. "Po zmagi v drugi svetovni vojni pa so ameriški imperializem in njegovi lovski psi zamenjali fašistično Nemčijo, Italijo in Japonsko in razburjeno pripravljajo novo vojno, ki grozi celemu svetu. Oni odražajo skrajno gnobilno kapitalističnega sveta in njegove panike spričo uničenja, ki nad njimi visi".

Kar se tiče vloge kitajskih komunistov, pa je Mao dejal, da morajo delovati za "združenje vseh revolucionarnih sil v deželi, da se izžene agresivne sile ameriškega imperializma, zruši reakcionarno vladno Kuomintang (Čiang Kajšeka) in ustanovi zedinjeno "Demokratsko ljudsko republiko."

ZRAČNA ZVEZA MED NEW YORKOM IN ŠPANIJO

NEW YORK, 4. nov.—Družba "Pan American World Airways" je danes naznanila, da bo uvedla direktno zračno progno New York-Spanija 8. novembra.

Dulles je rekel, da Amerika namerava ostati močna, dokler bodo "svobodna ljudstva sveta živel v objemu strahu"

PARIZ, 6. nov.—Ameriški delegat John Foster Dulles je včeraj na seji Političnega odbora Z.N. izjavil, da so se Zedinjene države prenehale razoroževati in da nameravajo ostati močne, dokler bodo "svobodna ljudstva sveta živel v objemu strahu."

S svojim govorom je Dulles, ki je republikanski svetovalec za zadeve zunanje politike, dal vedeti, da se ameriška politika kljub volilnemu rezultatu ni spremenila. Napadel je sovjetske obtožbe, da hočejo Zedinjene države postati gospodar sveta ter rekel, da so te obtožbe "hudobne neresnice."

Na seji je Dulles med ostalim rekel:

"Naša naraščajoča moč ne dvomno nekaterim ne ugaja, toda verujem, da nobenega ne straši. Naj vsak delegat na osnovi svojega lastnega razuma stvari zaključek, koga in česa se njegova dežela boji. Zadovoljen bom tudi z molčečo sodbo, ker vem, da se nekateri celo bojijo izraziti svoj strah."

Dulles je dalje rekel, da se Amerika ne opravičuje radi svojega sklepa, da se preneha razoroževati, ker da "naša sila ni zgolj samo za nas."

"Naš cilj je, da zedinimo in ojačamo sile svobode, tako da se ne bi trebale bati," je rekel.

Dulles je govoril v zvezi z debatami glede Balkana. Povedal je, da Američani niso organizirali nelegalnih skupin in ne pe-te kolone, ki "bi izvrševala naš želje v Evropi po našem umiku."

Višinski okrcal grške monarhiste

Po govoru Dullesa je sovjetski delegat Andrej Višinski obtožil grško monarhistično vladno, da se z znanjem Zedinjenih držav in Anglije pripravlja, da bi proti grškim partizanom rabila strupene pline. Napadel pa je tudi Zedinjene države, za katere je dejal, da gradijo mrežo vojaških baz, ki so naperjene proti Sovjetski zvezi in ostalim državam.

Višinski je dejal, da je grška monarhistična vlada pripravljena, da uniči grške partizane z vsemi sredstvi, vključno s "strupenimi plini." Pristavil je, da je grški delegat Panayotis Pipinelis že pokazal, da je dobro seznanjen s strupenimi plini.

Sovjetski delegat je tudi rekel, da je časopis grškega zunanega ministra Constantina Caldarisa preteklega avgusta zagovarjal uporabo plina proti partizanom.

Višinski se posmehuje Dulesu radi volitev

Glavni del Višinskijevega govora pa je bil posvečen kritiki ameriške zunanje politike na splošno.

V zvezi z včerajšnjo izjavo Dullesa, da so Zedinjene države prenehale razoroževati, ker da se svet boji Rusije, je Višinski dejal:

"Kdo vam grozi? Na kakšen način vas Sovjetska zveza ogroža?"

Višinski je pristavil, da Sovjetska zveza ne ogroža nobene

države, pač pa Zedinjene države. Rekel je, da Zedinjene države imajo samo na atlantskem področju 228 baz.

"Kje ni ameriških baz? Če Zedinjene države ne sanjajo o svetovnem gospodstvu, zakaj potem gradijo vse te baze širom celega sveta? To niso le božična drevesa!"

Višinski in poljski delegat dr. Katz-Suchy sta se v teku debat posmehovala tudi Dullesu, kateremu so s porazom republikancev na volitvah zginili vsi upi, da bi bil imenovan za državnega tajnika.

Poljski delegat o ameriških bazah v Španiji

Poljski delegat Julius Katz-Suchy pa je v svojem govoru rekel, da Zedinjene države ustanavljajo vojaške baze v Španiji.

"Mi vsi vemo," je rekel Katz-Suchy, "da poskušajo Zedinjene države zgraditi velesilo daleč izven svojih meja. Uporabljajo, kot temu pravi senator Taft, 'dolarsko diplomacijo.'"

"Mi vsi vemo, da se te baze ustanavljajo na posestvih Anglije, v Španiji, severni Afriki in na Pacifiku," je rekel Katz-Suchy, ki je tudi omenil, da Dulles nima rad komunistov, ampak ima rad fašiste.

Grška monarhistična vlada bo podala ostavko

ATENE, 6. nov.—Premier grške monarhistične vlade Temistoklejs Sofoulis je danes izjavil, da bo njegova koalicijska vlada v ponedeljek podala ostavko. Rekel je, da je krizo povzročil zastopnik voditelja Liberalne stranke, kateri načeljuje sam Sofoulis.

Veruje pa se, da je kriza vlade povzročena radi neuspeha monarhistov v vojni proti grškim partizanom.

Nov grob

VINCENT LUKSA

Po kratki bolezni je umrl v mestni bolnišnici Vincent Luksa, star 60 let, stanujoč na 6723 St. Clair Ave. Doma je bil iz okraja Dolnji Vidovec, Medjumorje, kjer zapušča brata Ivana in dve sestri Maro in Doro.

Tukaj zapušča soprogo Mary. Pogreb se je vršil danes zjutraj ob 9:30 uri iz Želetovega pogrebnega zavoda, 6502 St. Clair Ave. na Highland Park pokopališče.

NEMSKI KARDINAL NA SMRTNI POSTELJI

BERLIN, 4. nov.—Konrad kardinal von Preysing, škof Berlina, se nahaja na smrtni postelji. Zdravniki pravijo, da ni skoro nobenega upa, da bo ostal pri življenju.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
8231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

GEORGE SELDES O JUGOSLAVIJI

Cerkev ni nič dobila od fašizma,
pravi Ritig

Ena glavnih točk v načrtu Msgr. Ritiga, na katerem utemeljuje prijateljstvo in mir v svoji deželi, je sprejetje principa ločitve cerkve od države s strani duhovščine. Ena najhujših dob je, kot veruje, bila pod fašizmom, ko je cerkev dobila posebne prednosti. "Cerkev ni ničesar pridobila pod fašizmom," mi je rekel.

"Nasprotno," je nadaljeval, "pod fašizmom se je izkoristilo plemenske teorije Hitlerjeve vrste; nacisti so pospešili sovraštvo med Srbi in Hrvati na tej osnovi, izkoristili so razlike med zapadom in vzhodom, posebno ker smo mi na mejah med njima."

"To ni bilo nič novega. Zgodovina je zabeležila konflikte med Grki in Rimljani, pod dolgo turško okupacijo pa se je prepad med nacionalizmi v raznih delih naše dežele poglobil. Toda res je tudi, da so na obeh straneh bili hrvaški in srbski duhovniki, ki so skušali poravnati razlike."

"Ko je začela zadnja vojna, je nacionalizem bil globoko vkoreninjen in to je bilo prav tako tudi z mnogimi duhovniki na obeh straneh. Vladala je nesloga. Obstajalo je sovraštvo. Del teh čutov je za pripisati zgodovinski tradiciji, del pa jih je razširila nacistična ideologija. Toda to ozadje moramo zapomniti, če želimo razumeti, kaj se je zgodilo v vojni in vlogo, ki jo je, žal, odigral v njej en del duhovščine."

"Naša duhovščina mora sprejeti princip popolne ločitve cerkve od države. To mora storiti iz srca. Poleg tega se mora naučiti in sprejeti duh moderne dobe; privaditi se mora novemu duhu; delati mora v tem novem duhu."

"Zgrešeno je bilo sprejemati kar koli od fašizma in z njim sodelovati; škodovalo je cerkvi, kakor smo mnogi že davno rekli, da bo."

"Z druge strani v socializmu ni samo človeški duh, ampak tudi zdravi krščanski duh, duh ki deluje za mir širom celega sveta."

Cerkev bi morala v delu za mir
zavreči politiko

"Cerkev bi morala delati za mir," je rekel monsignor. "Cerkev bi nikoli ne smela biti orodje za neslogo med narodi. Posebno krščanska cerkev."

Msgr. Ritig je potrepal knjige dokumentov, ki sem jih položil pred njega in odločno rekel:

"Cerkev in duhovščina bi se nikoli ne smeli ukvarjati s politiko."

Vprašal sem ga za sedanjí položaj.

"Tu pri nas, posebno v Hrvaški, lahko rečem, da s strani države obstoja najboljša volja, da se uredi vprašanje cerkve," je odgovoril.

"Cerkev je pomagala pri obnovi mnogih pokrajin, ki so pretrpele največ vojne škode; škofje delajo za miroljubno rešitev verskega vprašanja. Seveda, država ima v nekaterih zadevah svoje vpogled, cerkve pa svoje."

"Države in cerkve imajo svojo lastno filozofijo. Toda ko obstoja dobra volja med obema, ko je cilj tako cerkve kot države, da delujeta za blaginjo celega ljudstva, lahko vedno najdejo način življenja," je rekel Ritig in z nasmehom pristavil:

"V socialnem in političnem življenju mora, kakor v zakonu, obstojati obojestranska dobra volja."

V zvezi s tem se je začel pogovor o Komisiji, kateri načeljuje. Medtem sem zvedel, da Msgr. Ritig ni samo razumel vsako vprašanje, ki sem ga zastavil v angleščini, pač pa je tudi govoril zato ni moglo biti v vprašanju točni prevod in pravilno tolmačenje njegovih stališč.

Poročila o preganjanju so lažniva

"Komisija za verske zadeve," je rekel, "posreduje med cerkvijo in državo v vsakem vprašanju, kjer obstoja nesoglasje. Toda mi nimamo avtoritete. . ."

Na tej točki je Msgr. Ritig s poudarkom prekinil prejavljanje z: "No! No! No!"

"Povsem sigurno mi smo avtoriteta," mi je rekel v angleščini. "Kar sem povedal (v hrvaščini) je bilo, da mi nimamo moči. Mi smo avtoriteta. Toda avtoriteta in moč sta dve različni stvari. Država ima moč. Mi smo avtoritete v verskih zadevah, država pa ima moč."

Imel sem več izrezkov iz ameriških časopisov, ki so

UREDNIKOVA POŠTA

SEZNAM PREDSTAV OD LETA 1919 DO 1949

Pregled dela Slovenskega dramskega društva "Ivan Cankar" ob 30-letnici svojega obstanka, ki ga praznuje v nedeljo 5. dec. 1948.

Sestavil Erazem Gorshe

Slovensko dramsko društvo "Ivan Cankar" je bilo ustanovljeno 6. februarja leta 1919 v Clevelandu, Ohio. Tekom trideset let svojega obstanka je vpriporilo navedene igre, poleg tega pa je članstvo sodelovalo tudi pri drugih skupinah in igralo za razne dobrodelne namene, ki niso tukaj navedeni.

Leta 1919:

9. marca — Deseti brat
13. aprila — Revček Andrejček
18. maja — Cigani
21. septembra — Legijonarji
12. oktobra — Sin
2. nov. — Revček Andrejček
7. decembra — Zaklad

Leta 1920:

4. Jan. — Rokovnjači
15. februarja — Sin (Igra je bila vprozirjena v Barber-tonu, Ohio)
7. marca — Tri sestre
4. aprila — Tujka — Stara mesto mlade — Napoleonov samovar
2. maja — Krivoprisežnik
26. septembra — Izmajlov
24. oktobra — Pohujšanje v dolini šentflorjanski
5. novembra — Domen
26. decembra — Grča

Leta 1921:

23. januarja — Deseti brat
27. februarja — Kovarstvo in ljubezen
27. marca — Veriga
24. aprila — Čarovnica
18. septembra — Sin
23. septembra — Kralj na Betajnovi
20. oktobra — Lepa Vida
18. decembra — Gospa, ki je bila v Parizu ali Huzar

Leta 1922:

15. januarja — Izbiralka
19. februarja — Oče
19. marca — Anfisa
23. aprila — Razvalina življenja
22. oktobra — Divji lovec
26. novembra — Domen
17. decembra — Cigani

Leta 1923:

28. januarja — Begunka — Stara mesto mlade
25. februarja — Mati

trdili eno ter isto: da je v Jugoslaviji cerkev preganjana, da ni semenišča, da ni katoliških šol, vlada cenzurira pridige itd.

"Ni potrebno, da vam povem, da ta poročila niso resnična, je rekel Msgr. Ritig. "Lahko pridite v mojo cerkev, lahko greste v druge cerkve, lahko govorite z duhovniki na ulici in v njihovih domovih, lahko sami vidite, da so tuja poročila o preganjanju laž."

"Mi ne samo, da imamo v Jugoslaviji semenišče, v katerih se mladeniči pripravljajo za duhovniški stan, pač pa nekatera uživajo privatno pomoč, druga pa državno. "Ljudstvo v Ameriki ne bo tega verjelo," sem pripomnil.

"Toda to je res," je poudaril Msgr. Ritig. "Na primer, v Pazinu (Istri) je pred vojno obstajalo eno italijansko semenišče. Sedaj smo po zaslugi države zgradili eno naše."

"Mi imamo teološke seminarje v deželi, kakor tudi teoloske profesorje, katoliške, pravoslavne in druge. Ti profesorji so duhovniki. Imamo jih v ustanovah, ki jih podpira država, dočim jih vi imate le v privatnih ustanovah. Msgr. Ritig je potrdil zaključek, ki sem ga ustvaril glede tako zvanega preganjanja cerkve."

"Cerkev ni preganjana. Fašiste, duhovniške ali pa posvetne, kakor tudi izdajalce, se preganja na osnovi zakona, kakor se jih preganja v ostalih državah, vključno v ameriški okupacijski zoni Nemčije."

Msgr. Ritig je zaključil pogovore z izrazi za mir in dobro voljo:

"Velika naloga cerkve danes leži v borbi za mir. Cerkev si mora prizadevati, da zedini vsa ljudstva sveta za mir. Mir nad vsem ostalim," je rekel Msgr. Ritig.

(Konec)

27. sept. — Vdova Rošinka
25. oktobra — Moč teme
22. novembra — Lokalna železnica ali Zaroka po razmerah
20. decembra — Cigani

Leta 1926:

1. januarja — Urban Skukova ženitev
24. januarja — Domen
28. februarja — Čarlijeva teta
6. marca — Ljubosumnost — (Druga obletnica otvoritve Slov. nar. doma)
28. marca — V ječi ali Zamenjan ženin
25. aprila — His Model Wife
26. septembra — Kralj na Betajnovi
24. oktobra — Rodoljub iz Amerike
28. novembra — Stari grehi
19. decembra — Ciganin

Leta 1927:

23. januarja — Two dollars, Pleas — Kakršen gospod, tak sluga
27. februarja — Saloma
27. marca — Dom
24. aprila — On in njegova sestra
25. septembra — Sad greha
23. oktobra — Navaden človek
27. novembra — On in njegova sestra
18. decembra — Divji lovec

Leta 1928:

22. januarja — Veseli dan ali Matiček se ženi
26. februarja — Milijon
25. marca — Mladost
22. aprila — (Dvorana oddana Antonu Šublju za njegov koncert)
23. septembra — Zdravnik proti svoji volji
28. oktobra — (Dvorana oddana Pavlu Lovšetovi za njen koncert)
25. novembra — Mlinar in njegova hči
30. decembra — (Dvorana oddana "Zarji")

Leta 1929:

27. januarja — Konec sveta
24. februarja — Morje
24. marca — Prisega o polnoči
13. oktobra — Ciganin
8. decembra — Kajn

Leta 1930:

26. januarja — Martin Krpan
30. marca — Kdo je mrtev?
26. oktobra — Utopljenec
7. decembra — Kajn (Za Kulturni vrt)

Leta 1931:

25. januarja — Valenska svatba
22. marca — Vozel
26. aprila — Veseli dan ali Matiček se ženi

Leta 1932:

24. januarja — Miklova Zala
27. marca — Deseti brat
23. oktobra — Veseli dan ali Matiček se ženi

Leta 1933:

26. februarja — Madame Bonivar
20. avgusta — Okrajšana Miklova Zala; (predstava na izletniškem prostoru)
22. oktobra — Roksi (V korist Slov. nar. doma)

Leta 1934:

28. januarja — Turške kumare
25. februarja — Hlapci
28. oktobra — Štiri tedne v nebesih (Za Slov. nar. čitalnico)

Leta 1935:

18. avgusta — Slovenska svatba na prosiem
13. oktobra — Legijonarji

Leta 1936:

23. februarja — O, ta vražja vdova
28. marca — O, ta vražja vdova (Za nabavo Peruškove slike, katera je bila poklonjena clevelandskemu umetnostnemu muzeju)
29. novembra — Hlapec Jernej in njegova pravica (Igrana za Cankarjevo Ustanovo)

Leta 1937:

7. februarja — Kura gospoda Bombeka
19. septembra — O, ta vražja vdova (Za konvencijo SNPJ)

Leta 1938:

16. januarja — Amerikanec na Trški gori
20. marca — Sodelovali pri predstavi Cankarjeve Ustanove "Gospodar"
11. decembra — Sodelovali pri predstavi Cankarjeve Ustanove "Za narodov blagor"

Leta 1939:

22. januarja — Denar
26. februarja — Naš gospod župnik
9. aprila — Amerikanec na Trški gori (Za spomenik Ivanu Lahu)

Leta 1940:

4. februarja — Smuk - Smuk
17. marca — Naši domači — tujci (V korist Slov. nar. muzeja)
28. aprila — Smuk - Smuk

Leta 1941:

19. januarja — Divji lovec
23. februarja — Kurentova nevesta
20. aprila — Norec
14. septembra — Norec (Za konvencijo SNPJ v Slov. domu v Pittsburghu)
26. oktobra — Sin
23. novembra — Z vero v vstajenje

Leta 1942:

25. januarja — Bachelor Buddies
22. februarja — Pri belem konjičku
22. marca — Kamnolom (Za Cankarjevo Ustanovo)
25. oktobra — Norec (Za novi zastor Slovenija v avditoriju SND)

Leta 1943:

24. januarja — The Professor Proposes

Leta 1944:

8. oktobra — Deseti brat (25-letnica društva)

Leta 1945:

11. februarja — Vdova Rošinka

Leta 1946:

3. marca — Micki je treba moža

27. oktobra — Naš gospod župnik (Za otroško bolnišnico v Sloveniji)

Leta 1947:

16. marca — Svet brez sovraštva

Leta 1948:

25. januarja — Zadrega nad zadrego
4. aprila — Zadrega nad zadrego (Za podruž. štev. 39 SANS)
5. decembra — Kralj na Betajnovi (30-letnica društva)

V zadnjih letih je bilo igranih več iger za razne dobrodelne namene, toda v tem momentu nimam datumov pri roki. Pred leti pa so Cankarjevi igralci gostovali večkrat v Girardu, v Warrenu, Cantonu in Lorainu, Ohio. Tudi teh datumov nimam sedaj, je treba pogledati v društven zapisnik, katerega pa nimam pri roki.

Iz urada tajnika dram.
dr. Ivan Cankar

Cleveland, O. — Dramsko društvo "Ivan Cankar" praznuje dne 5. decembra letos svojo 30-letnico obstoja. Ta proslava vsebuje tudi spomin na velikega slovenskega pisatelja in dramatika Ivana Cankarja, kateri je šel v prerani grob pred 30. leti, to je meseca novembra leta 1918. Na čast pokojnemu pisatelju in nam v spomin na njegovo, bo dramsko društvo "Ivan Cankar" vpriporilo 5. decembra tekoče sezone njegovo lepo in klasično dramo — "Kralj na Betajnovi".

Ob času te pomembne proslave bo dramsko društvo "Ivan Cankar" izdalo programno knjižico s trgovskimi oglasi. Za uvod te knjižice bo Etbin Kristan napisal spominsko črtico na Ivana Cankarja kot svojega osebnega prijatelja v življenju. Poleg tega bo v knjižici več Cankarjevih citatov in raznih njegovih knjiž.

Pa še nekaj. V tej programni knjižici bodo uvrščena imena in naslovi dobrih in iskrenih prijateljev dramskega društva "Ivan Cankar". Vsako ime stane \$1. V to uvrstitev so vabljeni tudi društva in kulturne ustanove. Vsa imena morajo biti v rokajih tajnika do 20. novembra.

Kdor si hoče nabaviti vstopnico za to klasično predstavo 5. decembra, jo lahko dobi pri igralcih in uradnikih društva, ali pa v Orazmvi sladščičarni v Slov. nar. domu, 6415 St. Clair Ave. Vstopnice stanejo v predprodaji 85c, pri blagajni pa \$1.

Za vse komunikacije skrbí
Joseph Sircel, taj.
6409 St. Clair Ave.

Chicago. — Anna Ulchar, o smrti katere smo poročali, je bila članica SNPJ. Stara je bila 56 let, doma iz Senčurja pri Kranju. Zapušča družino in brata Franka Bostiča. Bila je tudi članica Progresivnih Slovencev.

Z XI. Vsesokolskega zleta v Pragi.
Zaključna slika

Otroci doma Igre in dela v železnih dvereh pri Ljujomeru

Festival mladine v Sloveniji

Kako se pripravlja mladina na festival

Takrat, ko ni bilo v Goštanju tovarn, ko se je v gradu na Rav- nah sprehajal grof Thurn, ko je valptov bič žvižgal nad hrbiti ubogih tlačanov, je v teh bor- nih hišicah, ki se stiskajo pod gradom, gospodarila beda. Red- go je zasijal žarek sreče v te- tihe domove—in se takrat le za- hip, potem pa je teklo življenje v starih kolesnicah.

Ponavadi je vzkipele veselje med tlačani takrat, ko je bila v vasi kakšna "ohcet." Korošci so znali pripraviti svoje "ohceti." Vsa vas je sodelovala. Občleni v pestre, koroške narodne noše so rajali tudi po več dni. Ob ta- kih prilikah se je razvil pod li- po, sredi vasi, "lisičji rej", "zilj- ski rej", "visočji rej"—in kadar so bili mladi in dečve še po- sebnost razgreti, tedaj je godec udaril "kotuljsko polko."

Grofa Thurna že davno ni več, tudi njegovih valptov ne—le koroški ljudstvo je še ostalo. Tudi hiše so ostale, le da so iz malih prerale v velike; sredi vasi, kjer je stala nekoč lipa, pa stoji danes železarna. Med ljud- stvom so ostali tudi "reji" in "kotuljska polka." Še danes ple- šejo te plesne na "ohceti", če- prav niso ti "ohceti" takšni, kot so bili nekoč.

Tam, kjer je stal grad grofa Thurna, je sedaj gimnazija—prva gimnazija v Slovenski Ko- roški. Poleg pa stoji dijaški dom koroških dijakov, h katerim sem prišel na obisk.

Ze oddalec me je pozdravil z gradu glas harmonike, poskoč- na in vesela melodija se je raz- legala vse do železarne in se me- šala z brnenjem strojev.

Gotovo proslavljajo pričetek pouka na gimnaziji, saj drugače ne bi plesali sredi popoldneva? Le kakšen je ta ples, ko pa se prepletajo drug okoli drugega? Takega še svoj živ dan nisem videl.

"Lisičje rej se imenuje—je pa to koroški narodni ples, ki ga pogosto plešejo na ohceti, še danes v okolici Guštanja in Pod- june!" nam pove tajnica gimna- zije, tovarišica Cvetka.

"Pripravljamo se na festival Ljudske mladine Slovenije, ki se bo vršil od 30. septembra pa do 5. oktobra v Ljubljani. Treba je dobro pripraviti, kajti na- stopale bodo tudi druge skupine, ki so bile najbolje ocenjene na- okrajnih festivalih in če ti po- vem, da bodo od teh potem le najboljše šle na festival v Beo- grad, tedaj boš razumel, zakaj tako marljivo vadimo!" mi je tako marljivo vladila moja to- varišica Marija Lsojnikova, ki bo vodila skupino na festival.

"Potem pa moram zvedeti kaj več o festivalu!" sem dejal, ko sem se poslavljaj od skorajšnjih prvih koroških maturantov.

Če greste na guštanjsko po- stajo, morate mimo Titovega doma. Takrat, ko sem šel mimo njega, je vabila češko in kotulj- sko polko. Alojz Curman je strugar, ki je zaposlen po ves- dan v železarni. Anton Es je električar, Ivan Plazovnik mi- zarski pomočnik, Ana Hecl šivi- lja, Cilka Ivartnik pa trgovska pomočnica. Albina Plazovnik je pomožna delavka v železarni, Anton Potočnik strojni tehnik—na kratko, 15 nastopajočih ima 10 različnih poklicev.

Študirajo pod vodstvom Hed- vike Jamšek. Prej so plesali "kazačok," s katerim so nasto- pali po številnih gradiliščih za- družnih domov, v guštanjski že- lezarni, na okrajnem festivalu in—nastopali so tudi v Ljublja- ni na drugi reviji kulturno umetniških društev Slovenije. Takrat so prejeli v znak prizna- nja za dobro izvedbo diplomo Glavnega odbora Enotnih sindi- katov Slovenije.

Vsi so zaposleni ves dan, ko pa se zvečer zbero, da bi va- dili, so utrujeni in včasih jim nikakor ne gre tako, kot bi ho- tela tovarišica Hedvika. Toda ona jih pozna, saj dela in živi z njimi. Z dobro voljo jih pri- pravi, da tudi vse težkoče pre- magajo.

Kulturno umetniško društvo "Mladi rudar" iz Trbovelj ima prav take probleme. Njihovi čla- ni, mladinci in mladinke, so za- posleni po vseh koncih Trbovelj, največ pa jih je v rudniku. Toda kljub vsemu bo to društvo na- stopilo na festivalu s svojim pevskim zborom in še celo s solo točkami.

Na festivalu bo nastopilo 15 pevskih zborov iz vseh delov Slovenije. Pevski zbori iz prve gimnazije v Celju. "Mladi ru- dar" iz Trbovelj, "Krka" iz Gro- suplja, gimnazija v Ptuj, dr- žavnega učiteljskega v Mariboru, gimnazije v Kamniku, oba pev- ska zbora—mešani in moški—kmečke mladine iz Vrtojbe, Pr- vačine in Idrije bodo imeli res- nega tekmeča za prva mesta v obeh pevskih zborih in Ljublja- ne "Kajuhu" ter "Jožetu Moš- kriču."

Resno tekmovanje bo tudi med vsemi folklornimi skupina- mi, 25 po številu, ki so se pri- javile za festival. Folklorne sku- pine iz Adlešičev v Beli Krajini, Beltincev v Prekmurju, Gušta- nju itd. bodo nastopali s izvir-nimi narodnimi koli in plesi.

Izmed dramskih skupin pričau- kujemo mnogo od dramske sku- pine kulturno-umetniškega dru- štva "Kajuh," ki bo nastopila z žižkovo igro "Semu navkljub." Sodeluje pa še 11 skupin in to: mladinsko gledališče iz Jesenic, Slovenskega Javornika, Trbo- velj, Ptuja, Sv. Trojice v Slo-

venskih gorah, Jurija ob Pes- nici, Šmarja, Ilirske Bistrice, Gorišnice, Mozirja in Ljutomer- ja. Največ jih bo nastopilo z igro "Uroki" Marije Fele, poda- jali pa bodo še igre: "Mostovi," "Matiček se ženi," Mladost oče- tov," "Pariška komuna," "Tu- gomer" in "Gadje na Kremeno- vini."

Od harmonikaških zborov je najmočnejši "Kajuhov," vendar pa tudi ostalih štirih ne smemo podcenjevati. Poleg harmoni- karjev pa nastopajo tudi tri mladinske godbe: iz Trbovelj, Kočevja in Idrije.

Tudi pionirji bodo nastopali na festivalu. Ne sicer v okviru tekmovanja, dali pa bodo svoj program izven tekmovanja.

Mala pionirka Fanika Novak iz Topolšice se vneto priprav- lja na nastop. Zaplesala bo sama "kazačok." Tudi pionirji iz Št. Jerneja na Dolenjskem bodo pri- šli v Ljubljano in bodo zaigrali simbolično igrice "Delu čast." Harmonikarski zbor pionirjev bo pokazal, kakšne je igral lani na mladinski progi, ko so šli go- stovat.

Tako bo festival Ljudske mla- dine Slovenije pokazal kultur- no prosvetno delo med našo mladino. Da pa bo slika popolna, bo v dneh festivala odprta v Ja- kopičevem paviljonu mladinska razstava, ki bo pokazala dela mladih umetnikov in samoukov, kulturno prosvetno življenje med mladino in končno tudi mladinski tisk in literaturo med osvobodilno borbo, kakor tudi po osvoboditvi vse do danes.

B. L.

Društveni koledar

NOVEMBRA

12. novembra, petek. — Com- rades 566 SNPJ — Ples v SND na St. Clair Ave.

13. novembra, sobota — Dru-

štvo Slovenec 1 SDZ — Ples v SND na St. Clair Ave.

13. novembra, sobota. — Keg- ljaški ples društva Kras št. 8 SDZ v Slov. domu, Holmes Ave.

13. novembra, sobota — Dru- štvo "Brooklyn" št. 135 SNPJ priredi plesno veselico v Do- mu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

14. novembra, nedelja — 35-let- nica Slovenske zadružne zve- ze v obeh dvoranah SDD, na Waterloo Rd.

14. novembra, nedelja — Hrv. Nar. Viječ—Koncert v SND na St. Clair Ave.

19. novembra, petek — Cavalier Club — Ples v SND na St. Clair Ave.

20. novembra, sobota — Dru- štvo Lunder-Adamšč št. 28 SNPJ — Ples v SND na St. Clair Ave.

21. nov. nedelja — Koncert pevskega zbora "Jadran" v SDD, Waterloo Rd.

21. novembra, nedelja — Pri- reditev podr. št. 106 SANSa v SDD na Recher Ave.

21. novembra, nedelja — Blaue Donau — Koncert v SND na St. Clair Ave.

25. novembra, četrtek. — Za- hvalni dan, "Zarja" — Kon- cert v SND na St. Clair Ave.

26. novembra, petek — Buckeye Stars Club — Ples v SND na St. Clair Ave.

27. novembra, sobota — St. Clair Grove 98 WC — Ples v SND na St. Clair Ave.

28. nov. nedelja — Prireditel podr. št. 48 SANSa v SDD, Waterloo Rd.

28. novembra, nedelja — Pev. zbor Slavulj — Koncert v SND na St. Clair Ave.

28. novembra, nedelja. — Igra dram. društva "Anton Verov- šek" v SDD, Waterloo Rd.

DECEMBRA

3. decembra, petek — Richman Memorial Pod 661 — Ples v SND na St. Clair Ave.

4. decembra, sobota — Jugo- slav Camp 293 WOW — Ples v SND na St. Clair Ave.

5. decembra, nedelja. — Ples društva "Združeni bratje" št. 26 SNPJ v SDD, Waterloo Rd.

5. decembra, nedelja — Plesna veselica Gospodinjkega kluba SDD na Recher Ave.

5. decembra, nedelja — Dram. zbor "Ivan Cankar" — Kon- cert v SND na St. Clair Ave.

11. decembra, sobota — Ame- rican Croatian Pioneers 663 CFU — Ples v SND na St. Clair Ave.

12. decembra, nedelja — Pri- reditev Mlad. pev. zbora SDD na Waterloo Rd.

18. decembra, sobota — Gay Knights Club — Ples v SND na St. Clair Ave.

18. decembra, sobota. — Sport- ni ples društva Napredek št. 132 ABZ v SDD, Recher Ave.

19. decembra, nedelja. — Kon- cert Hrvatskega kulturnega kluba v SDD, Waterloo Rd.

25. decembra, sobota. — Ples

Soc. kluba št. 49 JSZ v SDD, Waterloo Rd.

31. decembra, petek. — Silve- strov večer pevskega zbora "Jadran" v SDD, Waterloo Rd.

31. decembra, petek. — Silve- strov večer Kluba društev SDD na Recher Ave.

31. decembra, petek — Silve- strov večer Slov. nar. doma in Kluba dr. SND — prosla- va v obeh dvoranah SND.

JANUARJA — 1949

1. jan., sobota — Novo leto, Maccabees Red Jackets Team Ples v SND na St. Clair Ave.

8. januarja, sobota — Društvo Napredne Slovence 137 SNPJ Ples v SND na St. Clair Ave.

9. januarja 1949. nedelja — Plesna veselica društva Vi- pavski raj št. 312 SNPJ v SDD, Waterloo Rd.

15. januarja, sobota — Glasbe- na Matica — Ples v SND na St. Clair Ave.

16. januarja, nedelja. — Igra dram. društva Naša zvezda v SDD, Recher Ave.

21. januarja, petek.—Ples keg- ljačev društva "Cleveland" št. 126 SNPJ v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

22. januarja, sobota — Društvo Glas clev. delavcev št. 9 SDZ Ples v SND na St. Clair Ave.

29. januarja, petek. — Amer. Veterans — Ples v SND na St. Clair Ave.

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o do- godkih po svetu in doma!

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam itd.

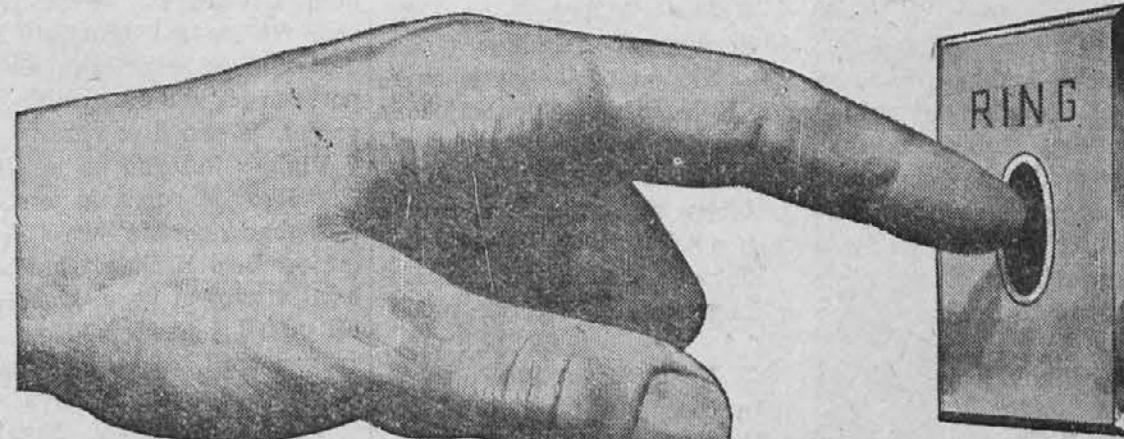
preskrbi

JANKO N. ROGELJ

6208 SCHADE AVE.

POKLIČITE:

ENDicott 0718

It's for you!

SOMETIME in the very near future, a finger will press your doorbell.

The ring will be for you, in more than one sense of the word.

For the doorbell ringer will be a volunteer representative of the U.S. Treasury, aiding the Security Drive to increase automatic buying of U.S. Security Bonds.

For your future, for your security, he will urge you to sign up for one of the two painless, easy, and systematic plans for putting part of your income—regularly—into U.S. Security Bonds.

One is the Payroll Savings Plan, for people on wages or salary. The other is the Bond-A-Month Plan, for those not on payrolls but who have a checking account in a bank.

In all fairness to yourself, you should welcome this man... and listen to him well. He is offering you peace of mind—the peace of mind that can only come from regular saving for the needs and wants of the future.

AMERICA'S SECURITY IS YOUR SECURITY!

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

TONE SELISKAR:

TRŽAŠKA CESTA

ROMAN

(Nadaljevanje)

"O, le počakaj, da se bova po- razgovorila!" je dejal gospod sedaj mileje. "Najbrž misliš, da živalca nič ne čuti, ker jo tako mučiš?"

"Ne vem..." je zajecal Tine. "Prav tako čuti, kakor ti, le tega ne more povedati. Zato tega ne smeš nikoli več storiti. Če bi vedel, koliko nevarnosti prestane taka živalca, da se ob- drži v življenju, bi tega gotovo ne delal. Ker si že bos, stopi tja- le v blato, kjer je toliko vodnih halug in mi jih nekaj prinesi!"

Tine se je skobacal v vodo, iz- pulil nekaj vodnega resja, gos- pod pa je sedel kraj brega v mehko travo, vzel rastline in mu pokazal nekaj, črvom podobnih

živalic, ki so se oklepale stebel- ca.

"Vidiš, to je kačji pastir v pr- vi svoji obliki. Kmalu potem, ko je samica odlegla svoja jajčeca na to rastlinje, so se iz njih pri- kazale ličinke. Poglej, tule si ena pravkar menja pretesno obleko. Vidiš, kako leze iz stare. Tu zraven pa je že prazen meh ličinke, zabubila se je in iz bube je prilezel pastir, kakršnega vi- diš letati tod okoli. Le pomisli, koliko nevarnosti preži na li- činke; ribe, ptice in druge živali jih žro sebi za hrano, na same- ga kačjega pastirja pa spet pre- pušča tisoč drugih nevarnosti—ti pa prideš za ujameš in mu uničiš življenje sebi za kratek čas! Po-

vej mi, Selanov Tine, ali si za- služil klofuto ali ne?"

"Vsega tega nisem vedel," je dejal. Po tem takem go je zaslu- žim. Ampak to je zares čudno!"

"Da, da, če človek le nekaj malega ve o skrivnostih lepe na- rave, se mu oči odpro za marsi- kaj. Ali vidiš tisto mreno tamle pod vrbo? Kajne, kako je lepa! Zgodaj spomladi, ko je še mraz, je odlegla samica nekaj sto ti- soč jajčec ali iker, kakor pravi- mo ribjim jajčcem. Mnogo ti- soč iker gre v izgubo; požro jih druge ribe ali pa jih poplava od- loži kje na travniku. Tudi mla- dih ribic gre strašno mnogo v izgubo, tako, da jih doraste le prav majhno število. Samo naj- bolj čvrste in najbolj odporne ri- bice se ohranijo. Ali si moreš misliti, da bi na svetu ne bilo ne cvetja ne dreves, če bi ne bilo žuželk, ki tako veselo brenčijo okoli naju?"

Tine ga je poslušal z odprtimi očmi in usti, kar žarel je. Nak, tega zadnjega pa le ni mogel

verjeti. Da bi zaradi zanikarnih žuželk ne bilo dreves?

"Spet ne verjameš, že vidim! Rastline so prav tako živa bitja kot živali. So moškega in že- nskega spola. Toliko si že pame- ten, da veš, da se morata oba spola združiti za novi rod. Tako je pri ljudeh, živalih in rastlinah. Žuželka leta od cveta do cveta. Poglej ta rumeni prah na tem cvetu! To je moški oplojevalni prah, ko se plazi žuželka, ki se je je prej prijel nekaj tega pra- hu, po drugem cvetu iste vrste, se prah prime pestiča, no, le pogledaj skoz povečevalno steklo!

—od tod pride skoz brazdo v plodnico. Taka rastlina je oplo- jena, le taka rastlina nam da seme."

Tine pa je gledal skozi pove- čevalno steklo, ko je gospod z nožičem prerezal plodnico in zdelo se mu je, da gleda zdaj vse stvari okoli sebe čisto dru- gače kot prej. Odprla so se mu vrata v skrivnosti, mimo kate-

rih je prejel hodil; tako razlago bi poslušal noč in dan.

"Kakšno knjigo bi moral bra- ti!" je menil gospod. "Tu in tam boš že ujel kaj časa, da boš prebral kako stran. Čeprav si ključavničar, ti bodo knjige le koristile!"

"Kje pa naj jih dobim?" "Le kar k meni pridi na dom, pa si bova katero izbrala. Po- prašaj na Starem trgu na šte- vilki 8, kje stanuje profesor Koprivec, pa ti bodo pokazali."

Potem je gospod pogledal na uro, se je naglo poslovil od Ti- nete ter odhitel ob vodi proti Mestnemu logu.

Tinetu se je stisnilo srce, ko je vedel, po kaj hodi gospod v samoto; to poznanstvo pa ga je navdalo s silnim ponosom. Pro- fesor, ki uči dijake v latinski šoli, se je bil ponižal do saja- stega ključavničarja in mu je razkazoval svet, kakršen v res- nici je! Kako srečni so dijaki, ki poslušajo ure in ure takšno razlago! Ko je po zraku pripla-

val mimo kačji pastir, ga je ogledoval začudeno, kakor da ga vidi prvokrat v življenju. Seveda pojde v nedeljo h gospodu po knjigo!

Toda doma se je moralo med tem nekaj zgoditi. Oba pomoč- nika sta tiščala glave skupaj in šepetala, mojstra ni bilo v de- lavnici skozi priprto okno sta- novanja pa je bilo slišati njegov glas, kakor kadar je bil najbolj jezen. Tinetu se je stisnilo srce, ker si je mislil, da uboga gospa zdaj trpi. Po prstih se je splazil skoz prostrano vežo do kuhinjskih vrat—če bi se le dalo gos- pej kako pomagati.

"To je že res, da je profesor tvoj bratranec in naš sorodnik, toda zaradi njega si menda ne boš metala sramote v obraz—?" je v kuhinji srdito govoril moj- ster. "Nič ne rečem, da je bilo kaj slabega med vama, to pa tudi veš, da si moja zakonska žena, da kaj takšnega niti mis- liti ne smeš! Jaz sem poglavar družine in jaz odločam o vsem!"

"In kaj si odločil?" ga je klju- bovalno vprašala žena.

"Da je konec vajinega prija- teljstva!"

"Takšne oblasti pa ne moreš imeti. Skoraj dvajset let sem mlajša od tebe. Jaz gledam oko- li sebe drugače kakor ti, tako, kakor si gledal ti, ko si bil v mojih letih. Zapirati v stano- vanje se ne pustim!"

"Žena, ne spozabi se tako da- leč, da te bom moral učiti žive- ti tako kakor vajenca!" je za- grmel mojster in udaril s pestjo po mizi. "Pomočnik Tonač vaju je videl v nedeljo dopoldne pod Rožnikom, v tistem času, ko si dejala, da greš v cerkev! Cemu pa ta zvijača? Poštena zakon- ska žena se ne sme shajati sa- ma z moškimi! Ne trpim, da se bodo ljudje norčevali iz mojstra Globočnika! Ne, nikamor ne pojdeš danes, ne jutri ne nikoli, dokler se ne spametuješ!"

(Dalje prihodnjik)

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

DRUGA KNJIGA

(Nadaljevanje)

Krivošlikov, ki je šele pred kratkim dohitel odpravo, je molčal in se zamotaval v plašč z obledelimi pletenicami. Stresala ga je mrzlica, od kinina mu je šumelo v ušesih, glava mu je žarela in ga bolela. Ni se udeleževal posveta, sedel je ves zgrbljen na vreči sladkorja in z očmi, zamagljenimi z vročino mrene, hudoobno gledal Zinko, Podtelkovljo "ljubezen", plavalaso bunkasto punčaro, ki jo je oni vzel s seboj pod pretvezo "bolniške sestre". Zinka je betežnega Krivošlikova nagajala z enako simpatijo; zavalila se je na čajni zaboj, pomolila debele noge od sebe, kadila, država cigareto z drobnimi zverskimi zobmi in se zahrbtno muzala. Čutila sta dobršo sovraštvo drug do drugega že od prvega srečanja. Krivošlikov je čakal trenutka, da bi prijel Podtelkova in napodil to pristudo iz voza.

— Krivošlikov, kaj je tebi jezik segnil, ka-li? — je suho vprašal Podtelkov in ni dvignil oči od zemljevida.

— Kaj bi rad?

— Ne slišiš, o čem se menimo? Treba bo iti peš, če ne, nas bodo dohiteli in zmelili. Kaj sodiš? Pametnejši si od nas, govori vendar.

— Peš bi šli kajpak lahko, — je odsekano spregovoril Krivošlikov, a naenkrat je prav po volje hlastnil z zobmi in drobnim zadrževal, ker ga je spet napadel val vročice. — Lahko bi šli, ko bi bilo manj prateža. Saj še žensk ne spraviš vseh na vozove. Hudiča! Predlagam, da jih pomečemo ven!

— Pusti, Mihail, — je v zadregi zaprosil Podtelkov.

— Nič pusti! — ga je zavril Krivošlikov šklepetajoč z zobmi, ker ga je natihom spodbujal Lagutinov smeh. — Kaj je treba vlačiti babe v takem času s seboj!

Zinka je planila pokonci. Kakor ogenj so ji zagorele modre oči.

— Ne grem za tvoje, trepetlika podrepna! Kaj se pa treseš!

— E, e, jezik za zobe!

— Preveč časti zate, smrklino! Oficirček nesrečni!

— Nehajta! — je rezko kakor pred četo zavpil Podtelkov in zapretel Zinko s pestjo: — Molči, ti! Če ne, te bom za lase in na plan!

Zinka je utihnila in nejevoljno širila nosnice. Podtelkov je razdraženo popadel Lagutina:

— Ti pa ne kaži zob kakor pozre! Kaj se pa režiš? Rajši mi lepo povej, zakaj bi ne mogli iti peš?

Pri vratih je razgrnil zemljevid oblasti, Mrihin ga je podržal za ogle. Zemljevid je v vetru, pihajočem od oblačnega zahoda, lepetal in se šuste trgalo iz rok.

— Glej, tule pojdemo, vidiš, poglej! — Okajeni prst Podtelkova je zdrsil čez zemljevid. — Pogled merilo! Poldrug sto vrst, skoraj dve sto. No!

— To je kajpak res, kuga te vzemi! — je potrdil Lagutin.

— Kaj misliš ti, Mihail?

Krivošlikov je nataknil z mignil z rameni.

— Nimam nič proti.

— Precej pojdem kozakom povedati, naj se spravijo iz voz. Ne smemo zgubljati časa.

Mrihin se je pričakujoče ozrl po vseh in, ker munihih ugovarjal, je skočil iz voza.

Vlak, s katerim se je peljala Podtelkovlja odprava, je stal to puščobno deževno jutro ne daleč od Bele Kalitve. Bunčuk je ležal v svojem vozu, glavo si je bil pokrpal s plaščem. Kozaki so zraven vrel čaj, se krotali in si privoščili drug drugega.

Vanjska Boldirjov, kozak iz Migulinska, šaljevec in zbadljivec, se je norčeval iz tovariša strojničarja.

— Ti, Ignat, iz katere gubernije si? — je baral s hripavim, sikastim glasom.

— Iz Tambovske, — je z mehkim, rahlim basom odgovoril mirni Ignat.

— Gotovo iz Moršanske?

— Ne, iz Šacke.

— A-a-a-a v Šacki so sami backi: pri pretepu se ne boje sedmih privezanih. Kaj niso v vaši vasi postavili teleta v oltar?

Bodo ga, bodo, tebe!

— Oh, saj res, pozabil sem, to se ni primerilo pri vas. Pri vas so res cerkev z blinci tlakovali, potlej so jo pa hoteli po grahu pretakaliti v hrib. Ali mar ni bilo tako?

Čaj je prekipel in to je za nekaj časa rešilo Ignata Boldirjovih šal. Kakor hitro pa so se spravili jest, je Vanjska spet začel:

— Ignat, svinina ti, vidim, nekako ne gre v slast? Je nimaš rad?

— Ne, nič kaj.

— Na, tule imaš svinjski repek. Mn!

Prasnilo so v smeh. Nekomu se je zaletelo, da je dolgo natepavajoče kašljal. Spet so nadaljevali. Zatopotali so škornji in čez trenutek se je oglašil Ignat brez sapa in divji:

— Sam žri, hudobec! Kam pa porivaš svoj repek?

— Saj ni moj, svinjski je.

— Isti hudič, nič bolj čeden ni zato!

Boldirjov ravnodušno, nepričakovano zateguje:

— Nič čeden ni? Kaj si pravi? Za veliko noč so ga blagoslovili. Povej no, da se bojiš pregrešiti...

Lep kozak, svetlih rjavih las, rojak Boldirjov, Jurijev vitez vseh štirih stopenj, pogovarja:

— Nikar, Ivan! Skupil jo boš pri kmetiču. Požre ti repek in se mu vname drobje. Kaj pa potlej?

Bunčuk je ležal in zapiral oči. Pogovor mu ni segal do sluha in podoživljal je nedavne dogodke s prejšnjo, skoraj še povečano bolečino. Za meglenim zastorom zaprtih oči se je razgrinjala pred njim stepla, odeta s snegom, z rjavimi grebeni oddaljenih gozdov na obnebu; zdelo se mu je, da čuti mrzel piš in vidi ob sebi Ano, njene črne oči, možate in rahle pote-

ze ljubljene ust, drobcene pege ob nosnem korenu, zamišljeno gubo na čelu... Ni slišal besed, ki so ji vrele z jezika: ni so bile razumljive, pomešane so bile z govorjenjem nekoga drugega, s smehom, toda po lesku oči, iz drgeta dvignjenih večje je uganil, o čem pripoveduje... In že je vsa drugačna Ana: sinj-kasto-rumena, s sledovi posušenih solza na licih, z zaostrenim nosom in s strašno trpeče skrivenčenimi usti.

Sklanja se, poljublja črne jamice otrpeli oči... Bunčuk je zastokal, si z dlanjjo zatisnil usta, da bi zadržal ihtenje. Ana ga ni zapustila niti za hip. Njena podoba ni obledela in ni potemnela v spominu. Njen obraz, postava, hoja, kretnje, poteze, črte obrvi, vse, vse se je zgrinjalo iz posameznosti in jo sestavljalo celo, živo. Spominjal se je njenega govorjenja, obstrsega s sentimentalno romantiko, vsega, kar je doživel ob njej. In ta živost podob mu je posedetorila trpljenje.

Ko je zaslišal povelje za iztovoritev, se je prebudil. Vstal je, se malomarno pripravil in stopil ven. Potem je pomagal iztovarjati drugo. Ravno tako brezbrizno je sedel na voz in se odpeljal.

Pršil je dež. Vzdolž poti je bila prtilikava trava mokra.

Stepa. Prosto poplesovanje vetrov po grebenih in grapah. Daljine in bližnje vasi, zaselja. Zada dimi parnih strojev, rdeči kvadri postajnih poslopij. Več kot štirideset voz, najetih v Beli Kalitvi, se vleče po cesti. Konji gredo zlagoma. Peščeno črnična zemlja, ki jo je razmehčal dež, ovira premikanje. Blato se prijemala koles in lepi na njih kakor črni kosmi vate. Sprejati in zadaj gredo rudarji iz belokalitvenskega področja. Odhajajo proti vzhodu pred kozaško samovoljo. S seboj vlečejo družine in staro šaro.

Pri križišču Grači jih doidejo razbiti oddelki rdečegardistov Romanovskega in Ščadenka. Obrazi vojakov so prsteni, zbiti od bojev, nespečnosti in pomanjkanja. K Podtelkovu stopi Ščadenko. Zali obraz z brčicami, pristrizanimi po angleško, in tenkim hrustančastim nosom. Je izpit. Bunčuk pride mimo in sliši, kako pripoveduje Ščadenko z nasršenimi obrvmi hudo in utrujeno:

— Kaj boš neki meni pravil? Da bi ne poznal svojih fantov?

MLADO DEKLE

dobi v najem spalnico sobo pri privatni družini brez otrok. Nahaja se pri Lake Shore busu.

Za podrobnosti pokličite

EN 4936

ZELIM SE SEZNANITI

Z ŽENSKO V STAROSTI OD

60 DO 70 LET.

Katero veselje naj se zgodi pri ANTON SLAVEC, p.d. OPARA, 1278 E. 55 St., drugo nadstropje.

LASTNIK

proda v naselbini St. Clair Ave. in E. 61 St. delikatesno in grocerijsko trgovino z C 2 licenco (pivo in vino za na dom). V dobri slovenski naselbini blizu šole, cerkve in transportacije. Zraven se dobi tudi stanovanje v ozadju trgovine z vsemi udobnostmi (3 ali 5 sob). Dobi se "lease". Tedenskega prometa od \$475 do \$500. Prodaja se ker ima lastnik druge posle. Za dogovor pokličite lastnika

EX 8528

Proda se lekarna

z patentiranimi zdravili, kozmetiko, "fountain service", tobakom in čokolado. Prodaja se za na dom tudi pivo. Nahaja se v slovenski naselbini na prometnem kraju. Lastnik mora prodati. Cena samo \$11,000.

Podrobnosti se dobi pri

Eastland Realty

867 E. 185 St., IV 7100

FORNEZI

Novi fornezi na premog, olje, plin, gorko vodo ali paro. Resetting \$15 — čiščenje \$5; premenjamo stare na olje. Thermostat. Tinning & Roofing. CHESTER HEATING CO., 1193 Addison Rd., EN 0487. Govorino slovensko

Slaba prede, povrh pa še Nemci, preleteli vsi do zadnjega! Kje jih boš zdaj nabral?

Po pogovoru z njima je Podtelkov čemerem in nekako rahlo zmeden, dohitel svojo bričko in začel nekaj razburjeno praviti Krivošlikovu, ki je vstal. Bunčuk gleda za njima in vidi: Krivošlikov, oprt na komolec, zamahne z roko po zraku, naglo

Odbor društva sv. Ane

štev. 4 S. D. Z.

Odbor za leto 1948 je sledeči: Predsednica Julija Brezovar, 1173 E. 60 St.; podpredsednica Jennie Stanonik; tajnica Jennie Suvak, 1415 E. 51 St., EN 8104; blagajničarka Josephine Orazem - Ambrožič; zapisničarka Angela Virant; nadzornice: Mary Bradač, Rose L. Erste in Frances Okorn; rediteljica Mary Pristov.

Seje se vrše vsako drugo sredo v mesecu. Društveni zdravniki so vsi slovenski zdravniki.

PRODA SE POSTELJA
ZA DVE OSEBI, IN MODROC.
Vse čisto in v dobrem stanju.
Pokličite med 2. in 6. uro zvečer
IV 0462

Mirna in poštena dvojica

želi dobiti v najem 2 ali 3 opremljene ali neopremljene sobe.
Pokličite med 9. zj. in 3. pop.
EX 4981

PRODA SE

"cash register," stroj za rezanje mesa (Meat Slicer), tehniko in razstavne omare za prodajalno. Vpraša se na 6303 CARL AVE.

POSESTVO NAPRODAJ!

Rojak, kateri bi želel živeti v solnčni Floridi, tu ima priliko kupiti eno najboljših posestev. 22 akrov ob glavni, zelo prometni cesti Highway 90. Vokal ob glavni cesti je najlepši prostor, kjer si lahko zgradiš 10 kabin in gasolinško postajo. Tu imate lastno jezero, 2½ akra, da bi gojili raje. Hiša je kmečka, 5 sob; okoli je mnogo "pecan" dreves, trta in drugo sadno drevje; stala za kravo, kokšnjak. Prodajam po zelo nizki ceni — \$16,000 v gotovini. Za naslov in druga pojasnila se poizve v uradu "Enakopravnosti."

DENARNE in DRUGE POŠILJATVE ZA STARI KRAJ

Tvrdba KOLLANDER
naznanja:

- DA: pošilja denar v Jugoslavijo, Trst, Italijo in v vse druge države. Vsaka pošiljatev je jamčena;
- DA: prodaja zabojce za pošiljanje blaga ali živil v staro domovino;
- DA: prevzema zavitke od tukajšnjih rojakov in iste točno odpremlja na naslovnik;
- DA: sprejema naročila za moko in druge že pripravljene zavitke za Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo in Nemčijo;
- DA: prodaja karte za potovanje v stari kraj in od tam sem;
- DA: prodaja AMERICAN EXPRESS Travel čke in denarne nakaznice za uporabo v naših državah;
- DA: opravlja Notarske posle.

KADAR torej rabite postrežbe v gori navedenih slučajih, se obrnite na zanesljivo in dobro znano tvrdko:

August Kollander

V slovenskem Narodnem Domu,
6419 ST. CLAIR AVE.,
Cleveland 3, Ohio.

Rojaki v Kanadi tudi lahko pošljejo denarna in druga naročila potom naše tvrdke.

ALSCO!

ALSCO ALUMINUM COMBINATION WINDOWS AND DOORS NOT ONLY SOLVE YOUR SCREEN PROBLEMS BUT YOUR WINTER HEAT LOSS PROBLEMS AS WELL.

S tem oglasom
dobite popust

LANESE BROS.
8135 EUCLID AVE.
GA 7516

spregovori nekaj besed, Podtelkov se uvedri, skoči na kolese, stranica zaječi pod njim, ko se obesi nanjo šestpudni topničar, voznik pokaže konjem bič in blato zaškropi na vse strani.

— Goni! — zavpije Podtelkov, zameži in razpne usnjene suknjič vetru nasproti.

27

Nekaj dni je odprava lezla v globino donskega okrožja in se prebijala proti krasnokutskemu okraju. Prebivalstvo ukrajin-

skih selišč je sprejemalo oddelek iskreno gostoljubno: radi so jim prodajali zaloge živeža, krmo za konje, jih nastanjivali, kakor hitro pa so se dotaknili vprašanja o posoji konj do Krasnokutska, so Ukrajinci zamencali, še praskali za ušesi in odločno odrekli.

— Dobro ti plačamo v denarju, kaj pa vihaš nos? — je vprašal Podtelkov nekega Ukrajince.

(Dalje prihodnjič)

Farmer's Poultry NAJBOLJŠE VRSTE PERUTNINE
ŽIVE IN OČIŠČENE — DOBITE VEDNO PRI NAS
CENE ZMERNE — POSTREŽBA TOČNA
4303 SUPERIOR AVE. — EN 5025

1882

1948

NAZNANILO IN ZAHVALA

S prežalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Bog poklical k sebi našega predragega soproga, očeta in starega očeta

Martina Oblaka

ki je umrl nagle, nenadne smrti 3. oktobra. Blagopokojni je bil rojen v vasi Smrečje 36, fara St. Jošt pri Vrhniki. Ob smrti je bil star 65 let. Pogreb se je vršil 6. oktobra iz Louis Ferfolia pogrebnega zavoda v cerkev sv. Lovrenca po sv. maši zadušnici, katero je daroval č. g. kanonik John J. Oman, smo ga položili k zadnjemu počitku v družinsko grobnico na pokopališču Kalvariji.

Prav iskrena zahvala sorodnikom in prijateljem, ki so pokojniku v zadnji pozdrav okrasili krsto s tako krasnimi venci. Enako lepa hvala tudi vsem, ki so darovali za sv. maše, da se bodo brale za mir in pokoj njegovi duši. Lepa hvala vsem, ki so ga prišli kropiti, ko je ležal na mrtvaškem odru. Lepa hvala sorodnikom in prijateljem, ki so prišli iz drugih mest in tudi vsem, ki so se udeležili sv. maše in pogreba ter ga spremili na zadnji poti do groba. Lepa hvala pogrebem in članom društva Brooklyn št. 135 SNP, ki so se tako častno poslovili od njega. Lepa hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile pri pogrebu brezplačno na razpolago. Ravno tako sosedom za cvetlice, sv. maše, sožalne karte in brzojave ter sploh vsem, ki so bili v uri žalosti v pomoč in tolažbo na en ali drug način. Naj Bog vsem-stotero povrne.

Lepa hvala tudi Louis Ferfolia pogrebni zavodu za vso pomoč in prvovrstno postrežbo ter, tako lepo urejeni pogreb.

Ti pa, preljubeznivi in nikdar pozabljeni soprogi in predragi oče in stari oče, počivaj v hladnem grobu do svidenja nad zvezdami.

Zalujoci ostali:

MARY OBLAK, soproga
FRANK, FERDINAND, sinova
MARY PETRIČ, hči

5 VNUKOV, SINAH in ZET
V starem kraju zapuša brata JANEŽA na Vrhniki,
brata JOŽETA v Smrečju in sestro URSULA MALAVASIČ
v Smrečju ter veliko sorodnikov in v starem kraju in tukaj.

Cleveland, Ohio, 8. novembra 1948.

V vsaki slovenski družini, ki se
zanima za napredek in razvoj Slo-
vencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

'New Look' American Dinnerware Will Brighten Holiday Tables

Holiday tables will be more colorfully decorated this season than ever before. The lovely dinnerware patterns so popular these days with homemakers and gift shoppers have a new spirit of gaiety, a new individuality. Today's "accent on color" is made-to-order for the festive occasion. In his trend to bold tones, the potter is as enthusiastically American as the Stars and Stripes! From the arresting peacock blues and vivid fruits and flowers to the new subtleties of mist grey, bright rust, persimmon, gun-metal—you'll find them all in present-day American dinnerware. With so much to choose from, and at such reasonable prices, dinnerware shopping for the holiday seasons can be truly an enjoyable adventure!

Fibber--No. 1 Prospect!

Radio's Fibber McGee, named by the household goods industry as its "most prominent prospect of the year," re-enacting his familiar air role as owner of the nation's best known overstuffed closet. Molly looks on patiently.

According to the National Furniture Warehousemen's Association, cluttered closets are something the industry would like to see uncluttered, with excess household goods going into storage.

The warehousemen say that when Fibber opens his radio closet and things come clattering out he typifies many a husband who is always going to do something about jammed closets, attics and basements.

They admit that getting the McGee closet cleared may be a real challenge to the storage men's patience. It might take some time, if they wait for the laughs to die down.